

Melita Forstnerič Hajnšek

2 5. novembra bo v Kulturni četrti Minoriti premiera novega projekta **Karmine Šilec - Philomela**. Geolokacijska zvočna razstava Philomela je preplet med zvočno in vizualno arhitekturo. Zasnovana je tako, da sprehajalca potopi v zvoke in v prostor za umestitvijo glasbe v prostore zunanjih dvorišč Kulturne četrti Minoriti. Po namestitvi aplikacije na pametne telefone in prenosu projekta bodo lahko sprehajalci z lastnim tempom raziskovali glasbo in prostor. Ob tem se jim bodo na določenih točkah sprožile glasbene celice, ki so oblikovane tako, da dopolnjujejo izkušnjo kombinacije sprehoda, poslušanja, branja in ogleda video projekcij na zidovih na prostem.

Projekt je nastal ob 20. obletnici nastopa Carmine Slovenice v Vatikanu, ko je bilo v baziliki svetega Petra končno slišati dela skladateljic redovnic. Philomela opozarja na zavedanje o vrzeli v našem poznavanju glasbe, ki so jo ustvarile skladateljice. Carmina Slovenica je bil prvi ženski, deklinski zbor v zgodovini, ki se je predstavil v tem posvečenem prostoru Vatikanu, kjer je dotlej dominiralo moško petje, v navzočnosti tedanjega papeža Janeza Pavla II.

Projekt je nastal v sodelovanju z Lutkovnim gledališčem Maribor in Kulturno četrtjo Minoriti.

Kako nov prostor Kulturna četrt Minoriti korespondira z vašim novim projektom Philomela?

"Ker se letos prebujajo Kulturna četrt Minoriti, kar je povezano s prenovami prostorov okoli Minoritske cerkve (Tri babe), se s tem zaokrožuje prenova celotnega kompleksa. Arhitekturni prostor sam po sebi ni popolno celovito sporočilo. Resda nekaj omogoča, vendar postane polno smiselni šele, ko se ga uporabi. Ali ko nosi vsebino. Zanimivo se mi je zdelo razmisliti, kako bi lahko arhitektura postala zanimiva na drugačen način: če bi jo doživeli s sluhom. Pri geolokacijski zvočni razstavi Philomela gre za preplet med zvočno in vizualno arhitekturo. Zasnovana je tako, da sprehajalca potopi v zvoke in v prostor za umestitvijo glasbe v prostore zunanjih dvorišč Kulturne četrti Minoriti. Gre za 'site specific' kombinacijo sprehoda, poslušanja in branja, ki sprehajalcu omogoči večutno izkušnjo."

Ob dvajseti obletnici nastopa Carmine Slovenice v baziliki svetega Petra v Vatikanu, ko so kot prvi ženski zbor prekinile dominacijo moškega petja

Zakaj Philomela?

"Projekt je poimenovan po Philomeli, ki se uporablja kot neposredni in figurativni simbol v umetniških delih zahodnega kanona. Najpogostejša interpretacija grškega mita o Philomeli je taka, da se Philomela, potem ko jo je posilil in pohabil sestrin mož Tereus, masčuje in spremeni v slavca; v ptico, ki slovi po čudovitem petju. Projekt je vsebinsko inspiriran z 20. obletnico nastopa Carmine Slovenice v Vatikanu, ko je bilo v baziliki svetega Petra končno slišati dela skladateljic redovnic. Geolokacijska zvočna razstava Philo-

Produkcija Threnos (za grlo), za katero je letos Carmina Slovenica prejela mednarodno nagrado Music Theatre NOW. Temu so sledile tri mednarodne predstavitve: na mednarodnem festivalu opere in glasbenega gledališča Festival O. na Nizozemskem, na filmskem festivalu The lift-off festival New York (ZDA) in v Kijevu (Ukrajina) Foto: Dorian ŠILEC PETEK

PREMIERA KARMINE ŠILEC

Med zvočno in vizualno arhitekturo

"Čeravno je moja želja, da v celoti izbrisemo potrebo po izrazu 'ženske' skladateljice, in čeprav se danes položaj ustvarjalk izboljšuje, je namen Philomele vplivati na razumevanje kanona klasične glasbe in njegove pretežno moške podobe"

mela posredno opozarja na zavedanje o vrzeli v našem poznavanju glasbe, ki so jo ustvarile skladateljice."

Vtis je, da se je situacija z ženskimi skladateljicami v zadnjem desetletju vendarle malce izboljšala.

"Čeravno je moja želja, da v celoti izbrisemo potrebo po izrazu 'ženske' skladateljice, in čeprav se danes položaj ženskih ustvarjalk vsekakor izboljšuje, je namen tega projekta informirati in vplivati na razumevanje kanona klasične glasbe in njegove pretežno moške podobe. Ko pomislimo na nekatere velike skladatelje skozi zgodovino, se nam samodejno pojavijo imena, kot so Mozart, Mahler, Schumann, Holst in Mendelssohn. Toda koliko nas si predstavlja ženske s temi taistimi priimki:

Nannerl, Alma, Clara, Imogen in Fanny, vse enako nadarjene skladateljice?"

Skozi drobno zvočno razstavo Philomela opozarjamo na izjemno veliko pozabljenih identitet skladateljic, predvsem iz zgodnjih obdobij. Vemo, da je obstajalo več kot 6000 skladateljic, da začetki ustvarjanja segajo vse do leta 450 pred našim štetjem, da so ustvarile več kot 500 simfonij in nešteto ansambelskih, vokalnih, orgelskih, zborovskih del. Razlogi, zakaj je manj znanih skladateljic, se nanašajo na iste razloge, zakaj še danes niso bile ponujene enake možnosti za objavljanje, izvajanje in snemanje. Tega ni mogoče preprosto razložiti kot vprašanje meritokracije. O tem včasih razmišljamo kot o vprašanju nečesa iz

Karmina Šilec med pripravami na geolokacijsko razstavo Philomela
Foto: Tanja LUŽAR

preteklosti. Vendar dandanes še vedno ni bila vložena enaka količina časa, truda, raziskav in sredstev za vzpostavitev ravnovesja v prezentiranosti umetniških dosežkov umetnic. To kaže na družbo, v kateri živimo, kjer vidimo, da se po vsem svetu ponavljajo isti vzorci znova in znova, le v različnih oblikah. Kljub doseženemu pomembnemu napredku v enakosti spolov še vedno vidimo primere diskriminacije žensk in deklet v različnih kontekstih, ki podpirajo patriarhalne strukture in načela neenakosti spolov. In ta razmerja še vedno obvladujejo svet, v katerem živimo. Glede na dejstvo, da je ženska skozi zgodovino vseskozi dejavno sodelovala na vseh področjih glasbenega udejstvovanja, tema projekta Philomela in drugih s podobno tematiko ni prikaz in potrditev razlik med spoloma, temveč opozoriti, da je treba omogočiti možnosti za enakovredno uvrstitev umetnic v splošno in glasbeno zgodovino."

Kaj pomeni geolokacijska zvočna razstava?

"Obiskovalci bodo ob obisku prejele v uporabo mobilnike in slušalke ali pa si bodo namestile aplikacijo na svoj pametni telefon. Udeleženci zvočnega sprehoda bodo po vstopni točki v Sodnem stolpu vandrali po zunanjih delih kompleksa Minoriti. Prostore bodo raziskovali s svojim tempom. Na določenih točkah, ki so definirane s koordinatami, torej z določeno zemljepisno širino in dolžino dane lokacije, se jim bodo sprožili glasbeni posnetki. Pri tem se uporablja lokacijska tehnologija (podobno kot GPS) za samodejno posredovanje zvočnih vsebin hodečemu občinstvu. Program obsega dela baročnih skladateljic zahodne in vzhodne poloble, in sicer dela redovnic Marie-Joachine Rodrigues, Catherine Assandre, Chiare Margarite Cozzolani, Marie-Xaverie Perucone in avtorice najstarejše dokumentirane skladbe s Kube, glasbenice Theodore Gines. Zvočni sprehod po Kulturni četrti bosta dopolnjevali osvetlitev arhitekture in video intervencija.

Projekt, ki je nastal v sodelovanju z Lutkovnim gledališčem Maribor in Kulturno četrtjo Minoriti, prinaša glasbene posnetke, ki so jih izvedle izključno

Vemo, da je obstajalo več kot 6000 skladateljic, da začetki njihovega ustvarjanja segajo do leta 450 pred našim štetjem

ženske izvajalke, in sicer Carmina Slovenica, Karmina Šilec, Irena Pahor, Urška Breznik, Dina Slama, Simona Raffanelli Krajnc, Biserka Petkovič, Olga Pečeny, Sonia Altinier in Monica Pellicciari."

Kje ste v postepidemijskem času pasli svoje ustvarjalne misli?

"Težko bi o letošnjem letu rekli, da je že postepidemijsko. Pravkar sem se vrnila iz umetniške rezidence na Berkeley Repertory Theatre v San Franciscu, kjer še zmeraj veljajo rigorozna preventivna pravila z obvezno nošnjo mask v vseh notranjih prostorih, vsakodnevno obveznim testiranjem in tedenskimi obveznimi PCR-testi. Kar zelo vpliva na sproščenost. Veliko bolj postepidemijsko sem se počutila na STIAS - Inštitutu za napredne študije v Južni Afriki. Tam sem v nekajmesečni umetniški rezidenca razvijala nekaj prihajajočih projektov in se posvečala zvočni umetnosti."

